

SAMBA İSİMLİ BİR BAĞIMLILIK TEDAVİ PROGRAMININ ETKİNLİK ÇALIŞMASI

Kültegin Ögel¹, Ceren Koç², Bircan Karalar², Aslı Başabak², Alper Aksoy², Mevrure İşmen³, Romina Yeroham²

¹Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi

²Yeniden Derneği

³Umraniye Cezaevi

Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2011;21(Suppl. 2):S150-1

SAMBA'nın içeriği

SAMBA (Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı) sigara, alkol ve madde bağımlılığını tedavi amacıyla hazırlanmış bir programdır.

SAMBA programı temel olarak Bilişsel Davranışçı teoriye dayanmaktadır. Bazı oturumlarda Farkındalık ve Kabullenme Terapisinden (Mindfulness and Acceptance) yararlanılmıştır. Ayrıca bazı oturumlarda ise Diyalektik Davranışçı Terapi temelli Emosyon Regülasyonu uygulamalarına yer verilmiştir.

SAMBA'nin geliştirilmesi

Bu program geliştirilmeden önce literatür taraması yapılmıştır. Halen Türkiye'de bağımlılık merkezlerinde uygulanan programlar gözden geçirilmiştir. Bu alanda çalışan uzmanlarla görüşmeler yapılmış ve mevcut programların güçlü ve zayıf yanları hakkında bilgi alınmış ve yeni bir programdan beklentilerin neler olabileceği hakkında fikir alışverişinde bulunulmuştur. Literatür taraması ve uzmanlarla görüşmeler doğrultusunda SAMBA geliştirilmiştir.

SAMBA'nın yapısı

SAMBA; 7 modülden ve 13 oturumdan oluşmaktadır. SAMBA modülleri aşağıda belirtilmektedir.

1. Madde ve Etkileri
2. Motivasyon Kazandırma
3. Farkındalık
4. Öfke ve Stresle Başa Çıkma
5. Kaymayı Önleme
6. İletişim Becerileri
7. Düşünce Hataları

Bütün oturumlar bir buçuk saat ile iki saat civarında sürmektedir. Oturumlar interaktif bir şekilde yürütülmektedir; birçok aktivite ve didaktik öğeler de içermektedir. SAMBA; grup formatında ve psikolog, sosyal hizmet uzmanı ya da psikiyatrist gibi uzmanlar tarafından uygulanmalıdır

Pilot uygulama ve araştırma yöntemi

SAMBA pilot uygulamaları Ümraniye T tipi cezaevinde gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla alkol ve madde kullanımı olan hükümlülerden oluşturulan bir grup ile SAMBA uygulaması yapılmıştır. Tüm modüller uygulandıktan sonra grup çalışmasına katılanlardan geri bildirimler alınmıştır. Alınan geri bildirimlere göre gerekli değişiklikler yapılmıştır. Aynı kurumdan seçilen başka hükümlülerle ikinci pilot uygulama yapılmıştır. Geri bildirimler ve uygulamada karşılaşılan sorunlar doğrultusunda SAMBA uygulaması yeniden gözden geçirilmiş ve son haline getirilmiştir.

Bulgular

Ön-test ve son-test sonuçlarına göre Öfke ve Stresle Başa Çıkma ($Z = -1.919$, $p < 0.5$), Kaymayı Önleme ($Z = -2.557$, $p < 0.5$) ve Craving ($Z = -2.874$, $p < 0.5$) boyutlarında anlamlı bir fark görülmüştür.

“Madde ve Etkileri” boyutunun ön-test ve son-testin ortalama değerleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Ancak ön-test ve son-testin ortalama değerleri arasında istatistiksel olmasa da bir fark bulunmaktadır. “Motivasyon Kazandırma” oturumunun ön-test ve son-test sonuçları arasındaki fark da anlamlı bulunmamıştır.

Geribildirim formunun sonuçlarına göre, katılımcıların %66.6 SAMBA programından ortalama ya da oldukça fazla şey öğrendiklerini belirtmektedirler. Katılımcıların %91.6’sı eğiticilerin ortalama ya da oldukça başarılı olduğunu bildirmektedir. Son olarak katılımcıların %75’i oturumlara katılım ve düşüncelerini paylaşma olanağı bulmalarını ortalama ya da oldukça fazla olarak değerlendirmişlerdir.

Tartışma

SAMBA programı madde bağımlılığı tedavisinde etkin olabilecek bir program olarak düşünülmüştür.

“Madde ve Etkileri” boyutunun ön-test ve son-testin ortalama değerleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bunun nedenlerinden biri örneklemin boyutu olabilir. Buna ek olarak, örneklemin %75’inin madde ve alkol kullanımlarının 1 yılı aşkın süredir sorun olduğunu düşünmeleri; örneklemin madde, alkol ve sigara kullanımı hakkında yeterli bilgiye sahip olabileceklerini düşündürmüştür. Pilot uygulama devam etmektedir ve örneklemin boyutu büyümektedir; dolayısıyla gelecek analizlerde anlamlı bir farklılık bulunması beklenmektedir.

“Motivasyon Kazandırma” oturumunun ön-test ve son-test sonuçları arasındaki fark da anlamlı bulunmamıştır. Sonuçlar, katılımcıların kaymayı önleme konusunda yeterince bilgili olmadıklarını göstermektedir. Dolayısıyla, programının odağının kaymayı önleme üzerinde olması önerilmektedir.

EFFECTIVENESS OF AN ADDICTION TREATMENT PROGRAM CALLED SAMBA: A PILOT STUDY

Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2011;21(Suppl. 2):S150-1

Description of SAMBA program

SAMBA (Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı / Tobacco, Alcohol, and Drug Addiction Treatment Program) is a treatment program which is designed for tobacco, alcohol and drug addiction.

Development of SAMBA

Before developing this program, a comprehensive literature review was done. The addiction treatment programs that are still applied in addiction centers in Turkey were reviewed. The necessary meetings with the specialists working with addiction were done. The weaknesses and strengths of the program were discussed with the specialists, and expectations from an addiction program were reviewed. Then SAMBA was developed according to the literature review and meetings with professionals.

The Content of SAMBA

SAMBA is a program that is based on Cognitive Behavioral Theory. In some sessions, some interventions that are based on Mindfulness and Acceptance Therapy were carried out. In addition, in some sessions, some techniques of Dialectical Behavior Therapy and Emotion Regulation are applied.

The Structure of SAMBA

SAMBA is composed of 7 modules and 13 sessions. Modules of SAMBA are at below:

1. The Effects of Drugs, Alcohol, and Tobacco
2. Motivation
3. Mindfulness
4. Anger and Stress Management
5. Relapse Prevention
6. Communication Skills
7. Thinking Errors

All the sessions last around one and half hour and two hours. All sessions are designed in interactive mode. It contains activities and didactic lectures.

SAMBA should be applied in group format and by professionals as psychologists, social workers, and psychiatrists.

Pilot Study

The pilot Study of SAMBA was carried out at Ümraniye T-Type Prison. The first pilot scheme was applied with a group that is consisted of members who are alcohol and drug addicts. After all the modules were applied, feedbacks from the group members were collected. According to the feedbacks, necessary changes were done. Afterwards, the second pilot scheme was done with other members who were again alcohol and drug addicts from the same prison. According to the feedbacks, SAMBA was reviewed and taken its final form.

The results show that there is a significant difference between the pre-test and post-test of the dimensions Anger and Stress Management ($Z = -1.919$, $p < 0.5$), Relapse Prevention ($Z = -2.557$, $p < 0.5$), and Craving ($Z = -2.874$, $p < 0.5$).

The results of the dimension "Information about Drugs, Alcohol, and Tobacco" was not found to be significant. However, there is a difference between mean scores of pretest and post-test. One of the reasons may be the sample size. In addition, it was thought that due to the fact that 75% of the sample thinks their drug and alcohol use is a problem more than a year, the sample might have enough information about alcohol, drug, and tobacco use. The pilot scheme is continuing and the sample size is getting larger; therefore it is expected to have a significant difference in the future analyses.

There was not a significant difference between pre-test and post-test of the dimension Motivation. The results show that the participants are not well-informed about relapse prevention. Therefore, it is suggested that the focus of the program should be on relapse prevention.

According to the results of the feedback form, 66.6% of the participants claim that they have learned moderate or very much information from the SAMBA program. 91.6% of the participants claim that the trainers are moderately or very much successful. Lastly, 75% of the participants say that they have had the opportunity of participating and sharing ideas during the sessions again moderately or very much.